

sagen i de senere Aar har antaget, anmodede de Ministeriet om, at der maatte blive nedsat et Udvalg til at udarbejde et Lovforslag, der kunde give faste Lovregler for denne Sags fremtidige Udvikling. Naar Folkebogsamlingstanken har slaaet saa stærkt an her i Landet, er Grunden vel særlig den, at man i de senere Aar ved Statsbevillinger er kommet ind paa at understøtte saakaldte Centralbiblioteker, det vil sige større Biblioteker, der ikke blot foranstalter Udlaan i den Kreds, hvortil Biblioteket hører, men tillige sender Bogpakker ud omkring til de mindre Sognebiblioteker i Omegnen, samtidig med at de yder disse bibliotekteknisk Vejledning. Der er i de senere Aar oprettet 7 saadanne Centralbiblioteker, i Horsens, Vejle, Silkeborg, Viborg, Lemvig, Esbjerg og Nykøbing, Falster. Endvidere grunder den stærke Udvikling sig paa, at man fra Statens Side med Bevillingsmagtens Tilædelse har ydet Tilskud ogsaa til saadanne Biblioteker, som opretter Haandbogsamlinger og Læsestuer. Det er særlig sket i Købstæderne, men ogsaa i Stationsbyerne, og man har dær givet sin Interesse Udtryk ved store stedlige Tilskud for at skaffe den opvoksende Ungdom, som jo ellers i høj Grad er overladt til sig selv, passende Samlingssteder i disse Læsestuer, saa at de dels kan benytte Haandbogsamlingen og dels i selve Biblioteket gøre Laan af Bøger, der særlig interesserer dem, enten rene Morskabsbøger eller Bøger til Uddannelse af de Interesser, de nærer. Staten har i de senere Aar ydet Halvdelen af saadanne Tilskud, hvilket har sat Interessen stærkt op i de forskellige Kommuner, flere og flere har indrettet saadanne Læsestuer ved Bibliotekerne.

Hele denne Sag har saaledes taget en saa stærk Udvikling, at det var rimeligt ikke at nøjes med visse paa Finansloven fastsatte Regler. Og det var ogsaa nødvendigt at begrænse de Tilskud, der hidtil har staaet paa Finansloven som anslaaet, saaledes at Statskassen nogenlunde kunde vide, hvad den skulde yde til dette Formaalets Fremme. I Henhold hertil og foranlediget ved det nævnte Andragende nedattes der af Ministeriet et Udvalg til at overveje følgende 4 Punkter: 1) Hvilke forskellige Former af folkelige Biblioteker bør støttes af Staten? 2) Efter hvilke Regler skal Beregningen af Statstilskuddet til de enkelte

Biblioteker finde Sted? 3) Hvilke Betingelser bør der stilles for Opnaaelsen af Statstilskud? 4) Hvorledes vil den Myndighed, der paa Statens Vegne skal føre Tilsyn med Bibliotekerne og skal beregne Tilskuddene, være at sammensætte, og hvorledes vil dens Forretningsomraade i det hele være at bestemme? Udvalget kom til at bestaa af følgende: et Medlem af hvert af Rigsdagens Partier, Folketingsmændene, Borgmester P. Christensen, Redaktør Johs. Fog-Petersen, Oberst Parkov og Direktør Slesbager, endvidere som valgt af Ministeriet Departementschef A. P. Weis, der har fungeret som Formand, Overbibliotekar H. O. Lange og Overbibliotekar Grundtvig, som valgte af de to nævnte Organisationer, Bibliotekar Banke, Underbibliotekar Svend Dahl, Lærer H. P. Hansen og Redaktør Rasmus P. Nielsen og endelig som valgte af den Statsinstitution, der hidtil har ledet Arbejdet, Statens Bogsamlingskomité, Prof. A. S. Steenberg, Amtmand Lehmann og Bibliotekar Døssing. Dette Udvalg har afgivet en enstemmig Betænkning, som munder ud i et Forslag til en Lov. Betænkningen er vedføjet Lovforslaget, og selve dette er Udvalgets Forslag uden Ændringer fra Ministeriets Side. Jeg skal ikke gennemgaa Betænkningen, men i det hele henvise til de Enkeltheder, der af Udvalget er anførte som Begrundelse for at fremkomme med et saadant Lovforslag.

Selve Lovforslaget fastsætter da først i sin § 1, at Statstilskud kan ydes til alle Biblioteker — dog ikke de egentlige Statsbiblioteker —, dels til Bibliotekets Oprettelse og Nyordning, dels som Tilskud til Driften af Biblioteket, og at man for hvert Aar paa Finansloven fastsætter et Maksimum for det samlede Tilskud. Til Nyordning og Oprettelse kan der af Statskassen ydes en Trediedel af det tilvejebragte stedlige Tilskud, dog ikke til Byggeforetagender. Statstilskuddet til Driften deles i *Grundtilskud*, som beregnes med indtil Halvdelen af det Tilskud, stedlige Kræfter yder, og *særlige Tilskud*, der ydes til saadanne Biblioteker, som enten har gratis Udlaan, gratis tilgængelige Læsestuer, en gratis tilgængelig Haandbogsamling eller udvider deres Virksomhed til ogsaa at gælde det omliggende Opland. Alle disse særlige Tilskud ydes med indtil en Ottendedel af det tilvejebragte stedlige Tilskud. Endelig